

EOÜ KROONIKA

X Eesti-Soome ornitoloogide päevad

27.–29. septembril 2003. a. peeti Pedasel (Harjumaa) kümnendad Eesti-Soome ornitoloogide päevad. Osavõtjaid oli kogunenud 46, neist 14 Soomest, 1 Rootsist ja 31 Eestist. Ilkka Sténi eestikeelsetele meenutustele järgnes tosin ingliskeelset ettekannet nii Eesti kui Soome lindudest. Ametlike ja vabas vormis vestlusringide kõrval jätkus aega ka ühisteks linnuvaatlusteks: veelindude rännet jälgiti Pöösaspea neemel, pikemalt külastati Silma ja Matsalu looduskaitsealasid.

Ettekanded: **Ilkka Stén:** Mälestusi Eesti-Soome ornitoloogide päevadelt — **Asko Lõhmus:** Kanakull, valgeselg-kirjurähn ja teised: kas Soome kuuekümnendate taassünd Eestis? — **Risto A. Väisänen & Margus Ellermaa:** Eesti maismaalindude kvantitatiivne struktuur — **Andres Kalamees & Andrus Kuus:** Eesti Ornitoloogiaühing – tegevus ja tulevikuplaanid — **Timo Pettay:** Rändevaatlused Sörves — **Ülo Väli:** Konnakotka-uuringud Eestis — **Pertti Saurola:** Kalakotkaste uurimisest satelliit-telemeetria abil — **Aivar Leito & Ivar Ojaste:** Sookurg Eestis: pesitsemine ja rändeteed — **Markus Piha:** Põldlökese arvukuse dünaamika Soomes — **Andres Kuresoo, Leho Luigujõe & Eve Mägi:** Rägapart ja luitsnökk-part Eestis — **Ville Vepsäläinen:** Põldsiitsitaja arvukuse krahh Lõuna-Soome põllumajandusmaastikus — **Urmas Sellis:** Must-toonekure pesapaiga kvaliteet ja valik Eestis — **Seppo Vuolanto:** 1998.–2001. a. EL Keskkonnadirektoraadi Looduskaitseosakonnas saadud kogemused.

Eesti Ornitoloogiaühingu koosolekud

2003. aasta sügis-talvel pidas EOÜ kuus ettekandekoosolekut. 14. oktoobril rääkisid **Aivar Leito**, **Andres Kalamees** ja **Riho Kinks** Eesti poldrite kui heade linnualade käekäigust. Lähema vaatluse all olid Audru, Aardla ja Räpina polder. 28. oktoobril andis **Ene Viht** ülevaate metsise olukorrast ja selle liigi kaitsega seotud probleemidest. Jutu illustatsiooniks näitas **Arvi Lepisk** omafilmitud lõike metsisest. 11. novembril püüti **Ivar Ojaste** ja **Aivar Ruukeli** juhtimisel saada selgust, kuhu areneb linnuturism ning kas see on meie õnn või õnnetus. 25. novembril andis **Riho Kinks** ülevaate uue Eesti linnuatlase ettevalmistustöödest, tutvustas valminud materjale ja 2004. aasta plaane. 9. detsembril toimus kogu aasta EOÜ kodulehel kestnud linnumääramisvõistluse lõpetamine. Tehti kokkuvõtteid ja jagati auhindu, kaastööd teinud fotograafid näitasid oma looduspilte. 2003. aasta ettekandeõhtud lõpetas 22. detsembril **Toomas Jüriado** esitatud jõulujutt Fääri saartest. Samas pidas EOÜ direktor **Andres Kalamees** ühingu aastalõpukõne, söödi kooki ja joodi jõulujooki.

European Birdwatch 2003

Traditsiooniline igasügisene rahvusvaheline linnuvaatlus toimus tänavu 4.–5. oktoobril, sedakorda üle-euroopalisena. Eestis oli ürituse koordineerijaks EOÜ kui *BirdLife International*'i ametlik partner. Neil päevil toimus linnusõpradele üle Eesti hulk üritusi, mille eest suur tänu kõigile korraldajatele!

Nimekirju laekus sel aastal ühingesse 70 vaatlejalt või vaatlejate rühmalt ning vaatlustel osales ametlikult ligi 300 inimest. Nädalavahetusega kohati ja pandi kirja ca 225 000 lindu 166 liigist. Enim linde ja liike nähti Sõrve linnujaamas Saaremaal. Kõige arvukamateks linnuliikideks olid *metsvint* (ca 50 000 isendit) ja *põhjavint* (ca 14 000), kel võis täheldada aktiivset rännet. Arvukuselt järgnesid *siisike* (8800), *valgepõsklagle* (7300) ja *rasvatihane* (6800). Vaid ühte isendit kohati 15 linnuliigi puhul. Kõige huvitavamateks vaatlusteks olid Häädemeestel kohatud *kübarkoskel* (esmakordselt Eestis!) ja Sõrves nähtud *niidukiur*. Mõlemad vaatlused vajavad siiski ka linnuharulduste komisjoni kinnitust. Vaatlusest saab lähemalt lugeda EOÜ kodulehelt aadressil www.eoy.ee.

Linnumääramisvõistlus Eesti Ornitoloogiaühingu kodulehel

Veebruarist novembrini toimus EOÜ internetilehel määramisvõistlus, kus igal kuul otsiti vastust neljale linnupildi-küsimusele. Kümnes voorus osales kokku 234 üksikvõistlejat ja võistkonda. Igal kuul loositi osalejate vahel auhind, mille oli välja pannud MTÜ Loodusajakiri. Tihedas rebimises kogusid lõpuks võrdselt kõige enam punkte **Ranno Puumets** ja **Steve Sild**, kes eksisid vaid korra. Võistluse korraldajad tänavad kõiki osalejaid ja fotograafe, kes lahkelt oma pilte lubasid kasutada. Eriline tänu kuulub Margus Ellermaale, kes aitas ka ülesannete kommentaaride koostamisel. Võistluse küsimused, kommentaarid ja punktitablel on üleval EOÜ kodulehel.

Uut Eesti haudelindude levikuatlasest

2003. aastaga on uue linnuatlase ettevalmistused jõudnud nii kaugele, et 2004. aasta varakevadel võib plaanipäraselt alustada juba andmete kogumisega. Välja on töötatud meetodika, koostatud juhend ja ankeet, trükitud atlas tutvustav voldik ning ette valmistatud kaardid ja muud vajalikud materjalid. Lisaks on peetud mitmed tutvustavad loengud Eesti eri paigus ja ilmunud esimene teade televisioonis. Avatud on ka linnuatlase kodulehekülge aadressil www.eoy.ee/atlas. Kodulehelt leiab tööks vajalikud materjalid ja juhendid ja sealt saab igaüks endale ka oma vaatlusruudud valida. Lisaks andmete kogumisele on 2004. a. plaanis mitmed linnuõppeüritused üle Eesti ja atlase laialdane tutvustamine meedia vahendusel. Järgmisel sügisel tehakse juba esimesed vahekokkuvõtted ja -analüüsid. Atlase koordinaatoriks on alates 2004. aastast **Jaanus Elts**. Uue Eesti linnuatlase valmimisele saab oma panuse anda igaüks!

EOÜ JUHATUSES...

2003. aasta teisel poolel on EOÜ juhatus pidanud seitse koosolekut. Peamiste teemadena on arutusel olnud Häädeemeste *LIFE*-projektiga seotud küsimused, uue linnuatlasega seonduv, ettekandekoosolekute kava, Eesti-Soome ornitoloogide päevade ja *Birdwatch*'i korraldamine, uue juhatuse liikme leidmine, 2004. ja 2005. aasta suvepäevadega seonduv ja aasta lind 2005. Lisaks on lahendatud jooksvaid küsimusi ja arutatud töökorraldusega seonduvat.

Järgmine EOÜ üldkoosolek leiab aset 27. märtsil 2004 Tartus.

2004. aasta suvepäevad toimuvad 19.–20. juunil Pärnumaal Häädeemestel. Päevade ettevalmistusega tegelevad sealsed ühingu *LIFE*-projekti töötajad.

Juhatuse otsusega on **2005. aasta lind kanakull**. Oma nõusoleku projekti juhtimiseks on andnud ühingu liige Renno Nellis ja teda on lubanud toetada Kotkaklubi liikmed. Juba on saadud Eesti Posti kinnitus aasta linnu kujutamiseks postmargil.

Kroonikat kirjutas Riho Kinks

TEATED

Eesti Ornitoloogiaühingu 2004. aasta lind on valge-toonekurg. Samal aastal leiab aset ka selle liigi üle-euroopaline loendus. Aasta linnu projekti juhib Margus Ots. Ootame kõigi linnuhuviliste aktiivset osalust.

Muudatused linnuliikide eestikeelsetes nimetustes

EOÜ juures tegutsev Eesti Linnunimetuste Komisjon otsustas oma 13. novembril 2003. a. peetud koosolekul teha muudatusi mõnede linnuliikide eestikeelsetes nimetustes. Päris uue nime sai endale risla (*Calidris alpina*), kes nüüdsest on **soorüdi** ehk **soorisla**. Teistel liikidel muudeti senine sünonüüm põhিনিmetuseks, mida edaspidi tuleks eelistada senisele põhিনিmetusele. Uued põhিনিmetused ja sünonüümid on järgmised: **laanerähn** ehk kolmvarvas-rähn, **salutihane** ehk sootihane, **nõlva-lehelind** ehk rohe-lehelind. Kõigi perekond *Calidris* liikide nimetus on **rüdi** ehk risla (enne risla ehk rüdi). Soorüdi (endine risla) alamliigi *schinzii* liiginimi on edaspidi **niidurüdi** ehk niidurisla, alamliik *alpina* aga **tundrarüdi** ehk tundrarisla. Kuna muudeti vaid nimede eelistust (välja arvatud soorüdi puhul), võib ka edaspidi kasutada sünonüüme. Uusi nimetusi on kasutatud juba käesoleva numbrilise linnuarvukuste artiklis, muutuste selgitus on üleval EOÜ kodulehel.

Uued trükised

- Väli, Ü. 2003: Väike-konnakotkas ja tema kaitse Eestis. Hirundo Supplementum 6.
- Kuresoo, A. & Luigujõe, L. 2003: Rohunepi kaitse Eestis. Hirundo Supplementum 7.

2003. aastal ilmus kaks Hirundo lisanumbrit, kus antakse ülevaade väike-konnakotkast ja rohunepist – praegustest teadmistest nende lindude bioloogiast, neid varitsevatest ohtudest ning liikide kaitseks vajalikest tegevustest. Lisanumbreid ühingu liikmetele liikmemaksu eest ei saadeta, aga mõlemat trükist saab igauks osta 25 krooni eest EOÜ kontorist.